

Landsforeningen
LEV

KØBENHAVNS KOMMUNEKREDS

Nr. **2**
April 2017
29. årgang

I dette nummer bl.a.:

- Akademiet for borgere med handicap • Uddannelsesvejledning til børn og unge med handicap
- Livsfortælling – skæbnefortælling • Årsmøde i Det Centrale Handicapråd

LEV Københavns Kommunekreds

B E S T Y R E L S E N

Formand	Danielle Pröschild, Tonemestervej 3, 2400 København NV Tlf. 40 13 70 16 . E-mail: danielle@proschold.dk
Næstformand	Annette-Marie Frimann Jensen, Hvedevej 32, 2700 Brønshøj Tlf. 38 89 20 23 / 22 56 11 37 . E-mail: amfrimannjensen@gmail.com
Kasserer	Eva Gjøe, Højmosvej 10, 2400 København NV Tlf. 39 66 18 56 / 26 82 79 33 . E-mail: gjoe@email.dk
Sekretær	Birte Lynghøj, Ole Borchsvej 18, 2500 Valby Tlf. 36 17 64 15 / 25 39 80 33 . E-mail: lyngjens@outlook.com
Bladsekretær	Egon Pedersen, Emdrupvej 139, 2400 København NV Tlf. 39 69 38 06 . E-mail: slet@kantorparkennet.dk
Webmaster	Per Jonasson, Panumsvej 21, 2500 Valby Tlf. 36 45 40 43 . E-mail: per@valby.eu
Bestyrelsesmedlem, HB-medlem og medlem af Handicaprådet	Steen Stavngaard, Monrads Allé 46, 2500 Valby Tlf. 36 46 37 83 . 30 66 65 96 . E-mail: ss@sag.dk
Bestyrelsesmedlem HB suppleant	Gitte Svarre Larsen, Holmbladsvænge 1, 1., 2300 København S Tlf. 20 74 27 63 . E-mail: louisemalene@webspeed.dk
Bestyrelsesmedlem	Vibeke Holscher, Apollovej 18, 2720 Vanløse Tlf. 28 91 38 52 . E-mail: vh@nh-landskab.dk
Bestyrelsesmedlem	Eva Fryklund, Egholmvej 76, 2720 Vanløse Tlf. 28 30 39 19 . E-mail: evaovergaard@gmail.com
Suppleant	Per Tennberg . E-mail: pertennberg@hotmail.com
Redaktør *)	Lasse Rydberg, Borgmester Jensens Allé 31 A 2100 København Ø . Tlf. 35 38 46 90 E-mail: lasse-ellen@comxnet.dk
Revisor *)	Mogens Rasmussen, Dublinvej 4, 2300 København S Tlf. 61 79 98 94 . E-mail: dublinvej4@outlook.dk

* Er ikke medlemmer af bestyrelsen, men medlemmer af Kommunekredsens

I N D H O L D

Lederen. Af <i>Danielle Pröschold</i>	side	5
Akademiet for borgere med handicap. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side	7
Uddannelsesvejledning til børn og unge med særlige vanskeligheder. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side	13
Årsmøde i Det Centrale Handicapråd. Af <i>Annette-Marie Frimann Jensen</i> . . .	side	19
Livsfortælling - skæbnefortælling. Bogomtale. Af <i>Lasse Rydberg</i>	side	23
Neuropædagogik og/eller rehabilitering - indtryk af et møde i LEV København. Af <i>Vibeke Holscher</i>	side	29
HANDI Forsikring - Ofte stillede spørgsmål	side	33

ANNONCESALG

Rosengrenen ApS · Tlf. 86 95 15 66 · kl. 8.30-12.00 og 12.30-15.00

Mail: info@rosengrenen.dk

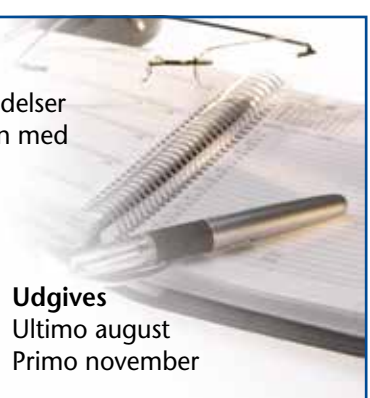
– hvortil alle spørgsmål vedr. annoncer bedes rettet.

Udgivelsesplan

Her er der en oversigt over LEV Københavns udsendelser samt deadline for aflevering af stof. Tag denne plan med i jeres planlægning, så skaffer I jer adgang med oplysning om arrangementer og lign.

	Vi skal have dit bidrag senest
Blad nr. 3	10. juli 2017
Blad nr. 4	5. oktober 2017

Udgives
Ultimo august
Primo november

Sats og tryk: Intryk · Tlf. 70 21 10 00 · www.intryk.dk

Lederen

Af Danielle Pröschild
formand for
LEV København

Nu varer det ikke længe inden foråret er over os, og det kan man kun glæde sig over.

Siden sidst har vi afholdt det annoncerede møde med Dorthe Birkemose om »Neuropædagogik og/eller rehabilitering«. Det blev til et tilløbsstykke med omkring 100 deltagere. Dorthe holdt et foredrag med fuld fart på, med mange gode og humoristiske pointer. Du kan læse en omtale af mødet i bladet.

Sidste år afholdt CAS (Center for Autismespektret) og LEV København en møderække om krydsfeltet mellem omsorgspligt og omsorgssvigt. I marts starter møderækken op igen, denne gang er CSBB (Center for Selvstændige Boformer og Beskæftigelse) også repræsenteret i arrangementsgruppen. I år vil temaet være eksempler fra det gode samarbejde mellem pårørende og ansatte, og det munder ud i en workshop den 13. marts. Repræsentanter fra bestyrelsen deltager i møderne, og vi håber at de bliver lige så udbytterige i år som sidste år.

I april afholder LEV København et åbent bestyrelsesmøde, hvor vi har inviteret en række pårørende, dagtilbudsledere og andre interessenter til at komme og definere »Hvad er et godt dagtilbud?« Vi glæder os til mødet, og ser frem til en spændende debat og håber på, at vi i løbet af aftenen kan nå frem til et par definitioner på dette. Herefter kan vi overbringe resultatet til borgercenterchef i Borgercenter Handicap, Lasse F. Steenland, så det kan indgå i Borgercenter Handicaps planer for dagtilbudsområdet.

I starten af marts deltog Steen Stavngaard, LEV Københavns medlem i Handicaprådet, i kommunens budgetseminar. Her var han og de øvrige medlemmer af rådet med til at sætte deres præg på kommunens budget, og rådet har gjort alt hvad det kunne, for at handicapområdet ikke bliver udsat for voldsomme besparelser.

Vi ønsker alle et godt forår, og ønsker dig god fornøjelse med læsning af denne udgave af bladet.

Maybrith Bonde, Pia Finne og Susanne Pøksen.

AKADEMIET

for borgere med handicap

Af Lasse Rydberg

Job-Amok og Fuck Ensomheden i akademiudgave

I min mailboks dukker der et kursus-katalog op udsendt af Akademiet for borgere med handicap. Akademi, det lyder flot, et græsk ord for den plads (have), hvor filosoffer underviste i oldtidens Athen. Siden knytter ordet sig til den højeste undervisning, mindre kan ikke gøre det. Det er godt nok ambitiøst – hvad siger man til kursus-tilbud til borgere med handicap som bl.a. disse:

Job-Amok
Fuck Ensomheden
Det sunde liv
Italiensk
Kærlighed og seksualitet
Linien er lagt, det er aktuelt og grænse-overskridende når man tænker på en traditionel kursusaktivitet for mennesker med handicap. Her er ambitionerne til at føle

Fortsættes side 8

på, som det allerede fremgår af første linje i kursusprogrammet: "... Akademiet som springbræt til at komme i beskæftigelse og indgå i nye fællesskaber" og "Vi træner dine fysiske, mentale færdigheder på en kreativ og anderledes måde." Bemærk, at det er kreativt og ikke mindst anderledes. – Det må besøges.

Jeg mødes med tre engagerede medarbejdere: *Pia Finne* der er overordnet projektleder, *Susanne Pørksen* der er projektleder og *Maybrith Bonde* der er en af de tre faste undervisere. Vi mødes i et nu nedlagt dagcenter i resterne af Sundbyvangs betonbyggeri. Det er "haven", hvor Akademiet vil udvikle sine anderledes undervisningsforløb. Det viser sig hurtigt, at der tænkes i læringsforløb og kompetenceudvikling, der knytter sig til de enkelte kursisters liv i beskæftigelse, i bolig, i et liv med sociale netværk og i et liv med nye udfordringer i en fremtid man ikke kender, men kan blive en del af.

Vi sidder i musiklokalet, hvor det om noget handler om samspil, og samspil er det jeg oplever. Det er en samlet fortælling om Akademiet jeg møder, jeg opgiver at notere mig, hvem der siger hvad, det er vist heller ikke meningen, det er variationerne i samspillet der er spændende.

Akademiet som en del af beskæftigelsestækningen

Akademiet er en del af den store og brede læring – og beskæftigelsesstrategi i Captum under Center for selvstændig bolig og beskæftigelse for borgere med handicap i København.

Undervisningen knytter sig således med sit indhold til at kvalificere det enkelte menneske, ud fra deres personlige og faglige ressourcer og de ønsker de har for deres fremtid. Grundlaget for projektet er egentligt

en politisk agenda for alle borgere, der skal have mulighed for at udvikle deres kompetence og leve i et samspil med omverdenen. De samfundsmæssige forventninger er, at alle borgere uanset handicap bidrager som aktive medborgere til fællesskabet gennem beskæftigelse, deltage som frivillig f.eks. i foreningslivet. Det giver en højere livskvalitet, hvis borgeren oplever arbejdsidentitet og føler sig som medlem af et netværk. – Og så kommer Akademiet med det lidt anderledes, man fortæller mig, at det handler om at spotte talent. Talent! Tænk at indføre et sådan menneskesyn, hvor vi alle har talent, særlige kompetencer, nogle gange uden vi rigtigt ved det selv, for alle har set os på en bestemt måde. Så kommer Akademiet, og siger jeg er god til noget ingen andre har lagt mærke til ved mig. Derved tager undervisningen udgangspunkt i at udvikle borgerens kompetencer, skabe mulighed for læring og skabe nye livsmuligheder for mennesker med handicap. Hvem ved hvad du rummer, har man igennem årene spurgt dig?

Det vigtigste i Akademiet er, at man kommer i en anden kontekst, møder mennesker som skoler sig i at se dig, høre dig og anerkender dig – det er en ny kultur, hvor jeg ikke mødes med de sædvanlige ofte stigmatiserende forestillinger.

Undervisning med resonans

Mange kender oplevelsen af at have været på et kursus, hvor man synes man fik lært noget, opdaget nye muligheder o. lign. Men når man så kommer tilbage til sit arbejde, så forsvinder den nylærte kompetence som dug for viden. Efter et stykke tid er alt ved det gamle. Akademiet arbejder med at skabe det de kalder resonans, at læring skal bygge bro mellem Akademiets undervisning og borgerens hverdag. Hvis

Camilla i praktik – gør klar til en konference der skal afholdes i festsalen i Sundby Væksthus (tidl. Sundbyvang).

man på kurset "Det sunde liv" kunne det være at få øje på, at det handler om at tage trappen, ikke elevatoren, at sodavand er noget man kun drikker fredag aften, så må bostedet være en del af projektet og samarbejde med borgeren, med baggrund i, at det er et valg borgeren selv har taget – det er at anerkende borgeren, alt andet er ikke at vise borgeren respekt.

Ensomheden på dagsordenen

Man ved, at mange borgere med handicap føler sig ensomme selv om de lever i bofællesskaber og færdes i noget, som synes at ligne netværk. Vi er begyndt at anerkende, at ensomhed eksisterer selv, hvor der er mange mennesker, og at der er mange facetter i ensomhed, ja det er alment at være ensom. Ensomhed kan æde sjæle op, den kan sulte ens sociale kompetencer, så vi næsten mister dem. Så det er en alvorlig sag. At anerkende ensomhed som noget der rammer mange borgere med handicap, er vigtigt, derfor spørger jeg ind til dette kursus i Akademiets vinterplan, og får at vide, at det handler om at bryde mønstre, så man kan komme ud af det. Igen er det meget konkret: Hvordan føler man sig ensom, ingen vil tale med en, der er aldrig nogen der ringer, jeg synes hele tiden jeg bliver

misforstået, de siger jeg er sur, det er jeg altså ikke – det ender med at være udenfor, alene, ekskluderet.

Ensomhed er et stort tabu i samfundet, og imens taber mange deres sociale kompetencer, fordi ingen ser ensomheden. De bliver ikke udfordret med, hvad de kan bidrage med.

Igen skal Akademiet bruge sin kreativitet og gøre alt dette meget svære og følsomme konkret. Der arbejdes med kropssprog. Mange ved slet ikke, hvordan de virker på andre, hvilke signaler de udsender. At høre det fra andre, at se sig selv på video, at tale om at se sur ud og ikke føle, at det er det man er, at få bevidsthed om hvem man er, hvordan man virker, at man har nogle ressourcer man ikke har fået anerkendt, at man f.eks. opleves af læreren, som et omsorgsfuldt menneske. Der skabes et rum, hvor der kan tales om ensomhed, og med Akademiets tanke om undervisning og resonans, kan disse rum udvides, og den omsorgsfulde borger, får en ny rolle på bostedet og i beskæftigelsen. – Men der kan også skabes samarbejde med nye aktiviteter: Tusindfryd er flyttet til Sundbyvang, - Sundbyvang er blevet til Sundby Væksthus - kantinen er blevet til Spisehuset, - og der er liv i Cafeen

Fortsættes side 11

selv en grå fredag formiddag, der er lydhør hyggelig gang i den.

Job-Amok

Der er godt gang i den, ikke bare i caféen men rundt i huset. Der dækkes op i festsalen til en større konference om aftenen, lange borde, hvide duge, borddækning, teknisk udstyr, lys m.m. og toiletter rengøres, med læring om rengøringsmidler, hvordan de bruges og hvad man skal passe på, jeg er midt i et par kurser der handler om Job-Amok, det ene med konference tilrettelæggelse det andet om rengøring – herfra er der måske et job at få på et conferencecenter eller indenfor rengøring.

Der møder Camilla, som jeg tidligere har lavet et interview med og gensynsglæden er stor og gensidig, så jeg vælger at se lidt på disse Job-kurser.

Man ved, at når man har oplært en borger med udviklingshæmning til at udføre et bestemt job, er de virkelig gode. De laver færre fejl end andre og de er stabile. En god arbejdskraft. Deres problem kan være, at de har særlig brug for støtte i forbindelse med den sociale del af arbejdslivet. Det er her der især skal sættes ind. Camilla er godt i gang med at blive konferencepraktikker, men hun skal lære, meget andet end borddækning m.m. Hun er vant til rollespil, samarbejdsøvelser og ved, at for at komme videre har hun brug for konstruktiv feedback. Hun fortæller, at man får sig et CV, hvor det bliver afklaret, hvor man har de stærke sider og de svage sider. Camillas stærke sider er, at hun er god til at snakke med mennesker, at hun er omsorgsfuld og har god social kompetence. Hun ønsker sig af uddannelsen, at hun kan få sig et godt job. Praktikken hos McDonalds, gik fint, men chefen var ikke god til at tale med hende – hun følte sig lidt tabt, en situation der ikke er fremmed

for borgere med handicap, der er gode til at udføre deres praktiske opgaver, men som har brug for en god evaluering.

Camilla går også på ensomhedskurset, hvor "vi snakker om det vi er gode til og er dårlige til, så griner vi over det og spiser aftensmad. Vi laver afspænding. Jeg er lidt ensom" fortsætter Camilla, lidt derhjemme... men jeg plejer at have det rigtig godt." Camilla reflekterer over, at man har venner som forsvinder fordi de flytter. I hendes egen forståelse er hun "den sødeste" og det har hun vist ret i, godt at holde fast i.

Jeg har mistet en halv side notater, computeren begyndte sit eget liv før jeg havde gemt noterne – "Husk, at gemme det denne gang", siger Camilla, hun er da opmærksom.

Den fortsatte fortælling

Akademiet er mange gode fortællinger allerede, et projekt der er værd at følge med i. Jeg slutter for denne gang, og aftaler at historien kan fortsætte en anden gang. Men jeg kan ikke dy mig og spørger, hvorfor der er et kursus i italiensk (ikke engelsk)? - og får svaret, at det er en kreativ måde at lave Akademiet på, bruge de ressourcer der er, prøve noget helt nyt og se hvor det bærer hen.

Akademiet
Sundby Væksthus
Fussingsvej 21
2300 København S
2157 0986
csbb-akademiet@sof.kk.dk

Akademiet er en enhed under Center for selvstændig bolig og beskæftigelse. Samarbejder med Suka.

Leder af STU-vejledningen Inge Rasmussen.

Uddannelsesvejledning til børn og unge med særlige vanskeligheder

Om STU-vejledningen i København

Af Lasse Rydberg

Ungdomsuddannelse til **ALLE**

Det har været et ønske i dansk politik, at alle unge (så mange som muligt) skulle gennemføre en ungdomsuddannelse. Der har været en række uddannelses tilbud, men de største og mest kendte er den gymnasiale uddannelse og den erhvervsfaglige uddannelse. Men for en lille gruppe af børn og

unge med særlige vanskeligheder/handicap var der ikke noget decideret ungdomsuddannelses tilbud. Det kom først med vedtagelse af en lov om en Særlig Tilrettelagt Ungdomsuddannelse, kaldet STU.

Denne artikel skal ikke handle om STU-uddannelsens former og indhold, men om

Fortsættes side 14

hvordan retten til at få tilbudt en ungdomsuddannelse administreres af det offentlige, her Københavns Kommune, og sikring af, at der udarbejdes en særlig tilrettelagt uddannelse for den enkelte. STU betyder, at der for enhver ung med særlige vanskeligheder tilrettelægges en uddannelse der matcher vedkommendes behov og ønsker.

Alle børn og unge skal have uddannelsesvejledning

Alle børn og unge får i 8. klasse en uddannelsesvejledning, samtidig med at der for hver elev bliver udarbejdet en uddannelsesparathedsvurdering – hvor lærerne skønner om vedkommende i de fleste tilfælde er parat til en gymnasial uddannelse eller til en erhvervsfaglig uddannelse. På hver skole er der tilknyttet en ungdomsvejleder, der vejleder og samarbejder med lærere, forældre og elever om deres videre uddannelsesplaner. Disse ungdomsvejledere er en del af Københavns Ungdoms- og Uddannelsesvejledning.

Med vedtagelsen af STU blev der behov for at etablere en særlig uddannelsesvejledning i Ungdoms- og Uddannelsesvejledningen, idet unge med særlige vanskeligheder/handicap nu havde samme ret til at få en uddannelsesvejledning i 8. klasse og får udarbejdet en foreløbig uddannelsesplan.

STU-vejledningen – indsigt og kvalitet

Midt på det indre Nørrebro, det, der blev kaldt den sorte firkant, finder man Ungdoms- og Uddannelsesvejledningen, forklædt som en del af det nye boligområde der opstod efter "slaget om Byggeren". Her holder den forholdsvis nye afdeling STU-vejledningen til i åbent kontorlandskab, hvor ni vejledere og deres afdelingsleder *Inge Rasmussen* næppe ænses mit besøg, optaget ved telefoner, skærme, møder m.m.

Inge Rasmussen skaffer os plads i et lille glashus-mødelokale, hvor hun fortæller om den store organisation Ungdoms- og Uddannelsesvejledningen, hvor jeg alene koncentrerer mig om STU-vejledningen, som en del af den store samlede indsats der ydes, for at få så mange som muligt af de unge i København videre med en uddannelse.

Alle og enhver kan ikke bare søge om optagelse på en STU-uddannelse. Uddannelsen henvender sig til unge med særlige vanskeligheder. Så alle der ønsker at optages på en STU-uddannelse skal vurderes af STU-vejledningen, der sender en indstilling til et visitationsudvalg, der endelig anbefaler overfor kommunalbestyrelsen om vedkommende er berettiget til at få dette særlige tilbud, og også hvilken kategori af tilbud vedkommende kan indstilles til. Og Inge Rasmussen understreger, at dem der har behov for dette uddannelsesstilbud har ret til at modtage det, og siger, at ungdomsuddannelsen retter sig mod unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Det er derfor vigtigt at finde det rigtige STU-tilbud, hvor den unge trives og udvikler sig såvel fagligt som personligt som socialt, og som bidrager til, at den unge får et så kvalificeret tilbud som overhovedet muligt.

Dette rummer to meget vigtige ting, dels at der skal skabes uddannelsesstilbud til et bredt spektrum af unge med meget forskellige vanskeligheder og behov – og at der skal udarbejdes individuelle uddannelsesplaner, der fortløbende kan evalueres og revideres.

Mangartede STU-tilbud

Jeg bliver præsenteret for en række tilbudskataloger, der alle vedrører STU-uddannelsen. Med det brede spektrum af unge der har behov for en særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse, er der behov for at

tilbyde forskellige uddannelser. Man har derfor inddelt de unge der kan modtage uddannelsen i fem kategorier:

1. Generelle indlæringsvanskeligheder.
2. Autisme, ADHD spektret.
3. Vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder (bl.a. gruppen af unge med udviklingshæmning).
4. Psykisk sårbare.
5. Andre (dem der er uden for disse kategorier, hvor der skal strikkes noget helt særligt sammen).

For hver kategori er der udarbejdet et tilbudskatalog – og for denne artikels vedkommende er katalog nr. 3 det mest aktuelle.

Jeg blader kataloget igennem – der er fire tilbud, fra såvel kommunale som private udbydere af uddannelse. Alle udbydere præsenterer sig i tekst og billeder med udgangspunkt i en fælles disposition der omfatter bl.a. følgende:

- Skolefaglige kompetence
- Friluftsliv
- Idræt
- Praktik
- Kreativitet
- Sundhed
- Kommunikation
- Ungdoms- og voksenliv

Jeg kan ikke dy mig, det løber ned i tasterne: Disse katalogtilbud, deres form og indhold gør projektet med STU-vejledningen i København og deres samarbejde med uddannelserne til et tiltrængt professionelt løft for denne nye uddannelse.

Hver elev sin uddannelsesplan

Når man når 8. klasse skal man ikke alene informeres om den videre uddannelse efter folkeskolen, men også have udarbejdet

en uddannelsesparathedsvurdering. Når det gælder unge der ønskes indstillet til en STU-uddannelse, skal der udarbejdes en Uddannelsesplan. Denne plan er en vigtig del af uddannelsesforløbet. Den følger eleven gennem hele uddannelsesforløbet, der er treårig, og skal mindst (gentager MINDST) en gang om året evalueres og revideres. Med denne plan, sikres den unge, sit individuelle eget uddannelsesforløb, og at det vurderes i samarbejde med uddannelsesstedet, forældre og STU-vejledningen, der er ansvarlig for planens udarbejdelse og de opfølgninger der undervejs er behov for.

Jeg ser skabelonen til uddannelsesplanen, der ikke alene udfyldes af STU-vejlederen, men også i samarbejde med dens unges lærere og andre. Planen er et fællesdokument for alle parter i uddannelsesforløbet, og jeg kan forestille mig, at det skema jeg sidder med på 10 sider, meget hurtigt kan blive i hæfte- eller bogstørrelse.

I skemaet skal man bl.a. notere:

- Langsigtet mål med uddannelsen
- Personlige, sociale, faglige mål og progression for hvert af de tre uddannelsesår.

Det er overskrifterne, resten fortæller sig som spørgsmål, stikord, kommentarer m.m. på de 10 sider, og bidragsyderne kan være mange.

Lise i 8. klasse på specialskole i København

I alt dette organisatoriske og tekniske er det måske en idé, at fokusere på en elev, en ung på en specialskole i København. Det er Lise, der går i 8 klasse, der som alle andre unge i de københavnske 8. klasser skal modtage uddannelsesvejledning og have udarbejdet den første uddannelsesplan, der rækker ud over folkeskolen og beskriver hendes planer for en kommende ungdomsuddannelse.

Fortsættes side 17

STU-vejledningens "hovedkvarter".

Lise vil opleve, at der vil blive indkaldt til et udskolingsmøde på skolen, et forældremøde, hvor hendes forældremøder op. Her bliver de orienteret om ungdomsuddannelserne, og da Lise går på en specialskole er det givet, at hun vil blive visiteret til en STU-uddannelse. Lise er jo i forvejen beskrevet, som et barn med vidtgående generelle indlæringsvanskeligheder (eller med udviklingshæmning). Forældrene og Lise får udleveret og gennemgået det eller de tilbudskataloger, der henvender sig til elever som Lise.

Lise får at vide, at hun kan få en 10. klasse på den specialskole hun går på eller komme i en 10. klasse på et STU-tilbud, som kommuner driver. Lise vælger at komme i 10. klasse på et uddannelsescenter. Fra 10. klasse skal hun fortsætte i en treårig ungdomsuddannelse. Hun vælger, at fortsætte på det center hun nu er på i 10. klasse. Hendes klassekammerat Ole ønsker, at tage sin ungdomsuddannelse i et andet STU-tilbud, hvor de har specialiseret sig i nogle fagområder han er interesseret i.

En af Lises andre skolekammerater, Eva, hvis handicap er mindre udtalt, ønsker at

tage sin 10. klasse på en efterskole. Efter ansøgning beslutter kommunen, at det er en god løsning og giver tilskud til opholdsbetalingen. Færdig med efterskolen ønsker Eva et særligt erhvervstilbud, for hun vil arbejde med kommunikation og medier. Det gælder for alle tre, at de skal indstilles til visitation til de uddannelser de ønsker, for Lises vedkommende ligger det lige for, men for Eva skal der ske en særlig vurdering, for hun er måske i et grænseområde og kan bejle til flere former af uddannelser.

STU-vejledningen en forpligtende opgave

Det er STU-vejledningens ansvar at uddannelsesplanen bliver udarbejdet, og vejlederen skal sikre den nødvendige progression. STU-vejledningen skal følge eleven og følge op på forløbet mindst en gang om året (i realiteten oftere). Hvis der er noget der ikke fungerer for en elev, skal STU-vejledningen kontaktes. I bund og grund ser jeg, at det handler om: At STU-vejledningen skal medvirke til, at der er kvalitet i tilbuddene, at der stilles krav til uddannelserne og at det er synligt, hvad de enkelte opnår af kompetencer under uddannelsesforløbet.

Årsmøde i det centrale handicapråd

Det centrale Handicapråd er et uafhængigt råd, som består af en formand og 16 medlemmer. Medlemmerne kommer fra handicaporganisationer, KL, danske regioner, arbejdsmarkedets parter og fra forskningsverdenen. Medlemmerne bliver udpeget af social- og indenrigsministeren, og de vælges for 4 år.

Af Annette-Marie Frimann Jensen,
LEV København

Tirsdag d. 7. februar holdt Det centrale Handicapråd årsmøde på Nyborg Strand Hotel og conferencecenter. Ca. 400 deltagere fra hele landet var mødt op til mødet, som havde temaet:

HOLDNINGER OG FORDOMME

Mødet blev indledt af formanden *Annette Laigaard*, som i øvrigt er København Kommunes tidligere socialdirektør. I beretningen, som kan læses på hjemmesiden, fremgår det, hvad rådet har beskæftiget sig med i 2016. Bl.a. fremhævede Annette Laigaard, at det er meget vigtigt hele tiden at henlede opmærksomheden på, at mennesker med handicap ikke isoleres. Der skal inkluderes, men det skal også give mening. I LEV København er vi netop meget opmærksomme på denne problematik i en tid, hvor vi ser flere og flere eksempler på, at man fra kommunal side igen er begyndt at bygge store institutioner og centralisere for at spare penge
www.dch.dk/aarsberetning2015-2016.

Formiddagen bestod af to oplæg og blev styret af moderator *Anja Bo*. Det første op-

læg var af *Thomas Blachmann* og havde titlen: "Hvordan ændrer vi fordomme og holdninger til personer med handicap". Han talte om, at der skal være meget mere kærlighed mellem mennesker, men samtidig indrømmede Blachmann også, at han ofte elsker fordomme, fordi vi ifølge ham har fået fordomme for at udfordre dem. Thomas Blachmann er uden tvivl et godt og velmenende menneske, men på trods af gode forsøg fra Anja Bos side på at holde ham til emnet, var der i hans oplæg og svar, på nogle af Anja Bos spørgsmål, mange løse ender. Måske Blachmann ikke har så store erfaringer med de fordomme, som vi ofte bliver mødt med som handicappede. Dette var han dog retfærdigvis også selv inde på.

Det andet formiddagsoplæg, som hed "Fra teori til praksis" og som handlede om begrebet nudging, blev holdt af nudgingekspert *Mia Simone Malthesen*. Nudging handler om, at få folk til at ændre adfærd. Mange mennesker vil godt gøre det rigtige, men ofte bliver det ved intentionen. Nudging bliver forklaret som et kærligt skub i den rigtige retning. Foredragsholderen gjorde opmærksom på mange interessante ting ved begrebet, men det var dog påfal-

Fortsættes side 20

dende at hun brugte nogle eksempler fra år 2000 fra Socialforskningsinstituttet. Disse burde have været mere aktuelle.

Der er nemlig mange eksempler på, at man i dag kan tillade sig at udtale sig mere negativt om mennesker med handicap og frem for alt om, hvad de koster, end man gjorde i år 2000. Men generelt var det et meget fint oplæg, som fortalte noget om, hvad man rent faktisk kan gøre for at ændre menneskers holdninger.

Efter frokosten var der spændende workshops, bl.a.: "Hvordan kan handicaprådet arbejde med holdninger?" som jeg havde valgt. Oplægget blev holdt af formanden for handicaprådet i Middelfart Kommune, *Gitte R. Nielsen* og af socialdirektør *Mette Heidemann* i samme kommune. Indlægget

var meget oplysende og inspirerende.

De to repræsentanter fra Middelfart kom med mange brugbare og relevante eksempler. De pegede bl.a. på, hvor ofte det kan betale sig at bruge penge i første omgang for senere at kunne spare penge. Socialforvaltningen havde opstillet tre retningslinjer: **Velfærd i fællesskab**, **Ansvar for sig selv** og **Medansvar for hinanden**.

Hvis alle i forvaltningen/kommunen arbejder med denne målsætning, er der meget der lykkes, kunne begge repræsentanter bekræfte. *Gitte R. Nielsen* og *Mette*

Heidemann kom også ind på, hvor vigtigt det er, at Handicaprådet høres, INDEN det er for sent at ændre noget. Det meget inspirerende eksempel fra Middelfart Kommune var bl.a., at der hvert år vælges en skole, som skal arbejde med emnet handicap og især med emnet: "Hvordan er det at leve med et handicap". Hele året følger handicaprådet arbejdet, og ud fra dette arbejde udpeges også den person, som skal have handicapprisen i december måned. Ligeledes har kommunen også været med til at nedlægge kvalitetsstanderne. Dette skabte en del debat i work-shoppen, fordi der selvfølgelig også er risiko for, at standarden kan blive for lav, men i Middelfart har det været en succes. Her har man i meget højere grad lagt fokus på rimelighed fremfor lighed. "Det er ikke alle, der skal behandles ens", som formand *Gitte R. Nielsen* sagde. Det er langt bedre at tage den individuelle betragtning, end bare at gå ud fra en kvalitetsstandard.

Der blev stort set ikke tid til at diskutere i grupper efter oplægget, og det var en skam, så man skulle måske overveje at lade workshoppene fylde lidt mere. Det er tydeligt, at de deltagende har store og gode erfaringer, som er nyttige at dele med andre.

Om eftermiddagen var der en forestilling med gruppen Stages of Science om Human afvikling, med *Jacob Nossel* som

hovedfigur. Han har som menneske med cerebral parese/spasticitet oplevet mangt og meget, hvad angår fordomme, og det gjorde et stort indtryk på deltagerne, at han faktisk har optrådt med gruppen Stages of Science på Det kongelige Teater. Og det var uddrag af denne forestilling, som blev vist.

Alt i alt var årsmødet i Det centrale Handicapråd en inspirerende dag.

Se vores
hjemmeside på
www.levkk.dk

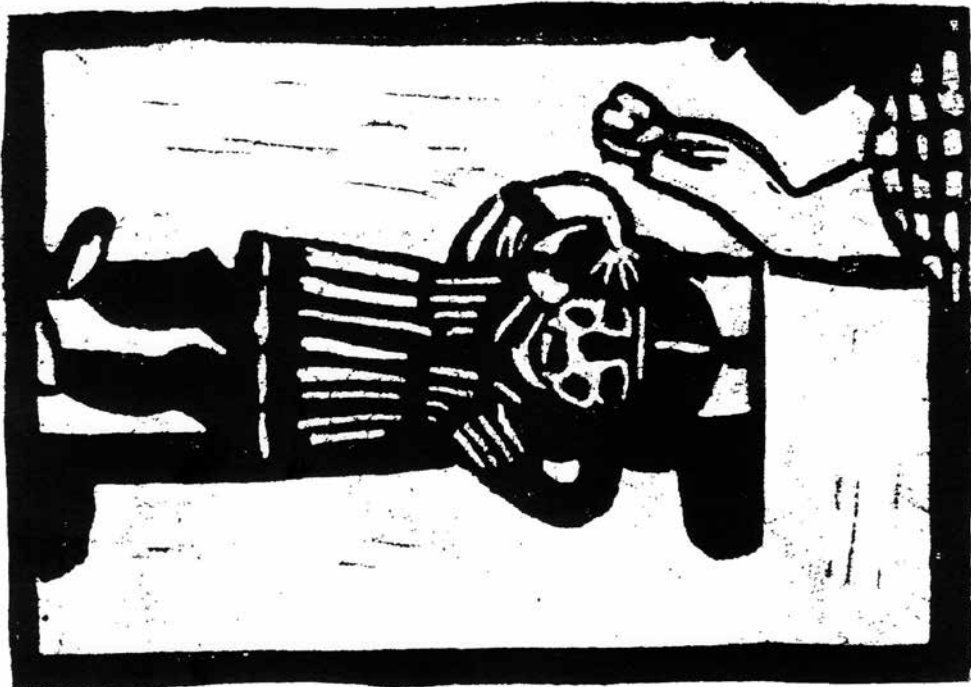
Livsfortælling – skæbnefortælling

Bogomtale

Elizabeth Andersen: Hjertet kender ingen grænser.

Tvangssteriliseret i Danmark. En personlig skæbnefortælling i 25 linoleumstryk.

Udgivet af: Europeanhouse.

En af de mange gange tæsk på Spanager 1947.

Af Lasse Rydberg

I de kommende numre af LEV København vil vi se på, hvad livshistorien for mennesker med handicap kan betyde for deres liv i samvær med andre. De livshistorier der er blevet udarbejdet i tekst og foto er i langt de fleste tilfælde skabt i et samarbejde mellem den handicappede og vedkommendes pædagoger/lærere. Men nogle har selv fortalt deres livshistorie enten i form af digte

eller som billeder. En sådan fortælling er for nogle år siden udkommet som bog. *Elizabeth Andersen* fortæller i 25 linoleumstryk om sit lange liv, og især om skæbnen at blive tvangssteriliseret. Livfortællingen folder sig ud som skæbnefortælling, og det er det den vil gøre for mange voksne

Fortsættes side 25

Tvungen bibeltime
onsdag aften på
Hyldehøj Pige hjem
1956.

Frk. Nyborg og Frk. Smidt tømmer vores skuffe og kasse ud på sengen for at finde forbudte sange fra bl.a. Femina og Alt for Damerne. Sange som "Tørresnoren" og "Her kommer mutter med kost og spand". 1957.

med handicap, når de fortæller om deres liv – et liv med og som handicappet rummer ofte begivenheder med oplevelse af tab og overgreb m.m.

Formanden for Europeanhouse *Henrik Haubro* skriver i forordet i bogen: *Elizabeth er en af de 70.000 personer i Danmark, der blev mishandlet af magtens mennesker – Folketinget, regeringen, lægerne, embedsmændene og mange andre. Elizabeth blev tvangssteriliseret i 1957, fordi hun blev betragtet som en af de*

åndssvage, der ikke var ønskede og set som en trussel mod samfundet. Teknisk blev det kaldt frivillig sterilisation. Reelt var der tale om racehygiejne og mishandling "For deres egen skyld"... og et stærkt samfund.

Elizabeth Andersen har i store dele af sit liv været anbragt på institutioner. Senere i livet får hun sin egen lejlighed og henter sin mor hjem fra Rødbygård, hvor hun har været anbragt. Sidste billede er: To uger alene i London.

Sterilisation på Usserød Sygehus. Hvis man ikke skrev under, kom man tilbage til Ebberødgård og skulle være der til man fyldte mindst 21 – og min far havde skrevet under fik jeg at vide. 1960.

Bryllup på Københavns Rådhus. Mellem Elizabeth Nielsen f. 1940 og Peter Andersen f. 1909, 1965.

Neropædagogik og/eller rehabilitering

Foredrag med Dorte Birkmose den 2. februar 2017 i UIU's gymnastiksal

Af Vibeke Holscher

LEV Kbh. har afholdt en meget velbesøgt foredragsaften med *Dorte Birkmose*. Vi var ca. 110 deltagere, halvt pædagoger og halvt forældre. Dorte Birkmose gav os en meget underholdende og inspirerende aften.

Blandt psykologer og pædagoger hersker der åbenbart uenighed om, hvordan neuropædagogikken skal anvendes. Dorte Birkmose vil derfor fremover rette sit fokus mod rehabilitering/neurorehabilitering.

De to retninger er dog enige om, at med neuropædagogikken går man et spadestik dybere og prøver at finde de bagvedliggende årsager til den udviklingshæmmedes opførsel.

Den udviklingshæmmede skal ikke laves om, men forstås. Dorte Birkmose kalder hellere den udviklingshæmmede hjerneskadet end hæmmet i sin udvikling.

Dorte Birkmose henviste til Hvidbog af 2004 om rehabilitering.

Definitionen er:

"Rehabilitering er en målrettet og tidsbestemt samarbejdsproces mellem borger, pårørende og fagfolk. Formålet er at borgeren, som har eller er i risiko for at få betydelige begrænsninger i sin fysiske og/eller sociale funktionsevne, opnår et selvstændigt og me-

Fortsættes side 31

ningsfyldt liv. Rehabiliteringen baseres på borgerens hele livssituation og beslutninger og består af en koordineret, sammenhængende og vidensbaseret indsats.”

Det er først efterfølgende, at jeg har læst den fulde tekst. Det kunne have været spændende at diskutere, hvad der skal forstås ved tidsbestemt, og om det tidsbestemte kan omgås ved stadig at sætte nye mål, når ét mål er nået.

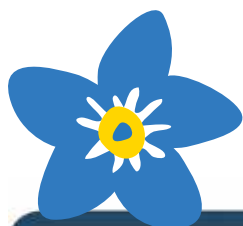
Det er interessant, at ordet selvstændig i Hvidbogens omfattende uddybende forklaring af centrale ord i definitionen, udlæg-

ges som, at ”borgeren selv kan bestemme, planlægge og gennemføre sin dagligdag lige som alle andre”.

Dorthe Birkmose kom også ind på, hvor vigtigt det er at have fokus på sanseintegration og anbefalede alle at læse Birgitte Gammeltofts bog: ”Sansestimulering for voksne”.

Manglende sansestimulering kan f.eks. føre til selvstimulering og i værste fald selvskadende adfærd.

Et tankevækkende indlæg, der gerne kunne uddybes med efterfølgende debatter.

LEVS AFTENTELEFON

– et tilbud om en støttende samtale

LEVs
aften-
telefon

2851 5252

LEV har udvidet sine rådgivningstilbud med et nyt, nemlig LEVs aftentelefon. Her kan du få en støttende og afklarende samtale med tid til at komme ind på for eksempel en lidt vanskelig problemstilling, et dilemma – og dele eventuelle bekymringer. Tilbuddet bemandes af erfarne, frivillige kræfter.

Læs mere på: <http://www.lev.dk/nyheder/2015/oktober/levs-aftentelefon-et-nyt-tilbud-om-en-stoettende-samtale>

OFTE STILLEDE SPØRGSMÅL

Hos HANDI Forsikringservice får vi dagligt en masse telefoniske henvendelser. Vi har her samlet de mest hyppige spørgsmål. Du kan læse svarene ved at klikke på spørgsmålene nedenfor.

- Hvorfor skal man lave en pensionsordning?

Når man bliver 65/67 år, og overgår fra førtidspension til folkepension, sker der en drastisk ændring i indkomsten. For nogle pensionister er det en nedgang på over kr. 60.000 om året. Derfor råder vi til, at man allerede i en ung alder påbegynder en opsparing.

- Kan pensionsordninger oprettes frit hos forsikringselskaber og banker?

Ja, men vær opmærksom på, at hvis borgeren er under økonomisk værgemål, skal der indhentes en tilladelse fra Civilstyrelsen først.

- Er der problemer med at oprette og indbetale til en pension for forhold til modtagelse af førtidspension?

Nej, det kan ske uden problemer, men vær opmærksom på, at hvis borgeren er under økonomisk værgemål, skal der indhentes en tilladelse fra Civilstyrelsen først.

- Har forældre mulighed for at indbetale til en pensionsordning?

Ja, det har de. Men vær opmærksom på, at det bliver deres barn, som får fradraget på sin **egen** selvangivelse.

- Kan forældre gøre en del af arven til en Livrente?

Ja det kan de for så vidt godt. Men man skal tænke sig godt om.

Måske var det bedre at lave et testamente, men det skal undersøges individuelt. Der kan også være nogle skattemæssige spidsfindigheder, der skal tages højde for.

- Kan udviklingshæmmede selv lave testamente?

I forbindelse med oprettelse af et testamente, er det en betingelse, at man er **myndig**. Hertil kommer, at man skal kunne handle **fornuftsmæssigt**. Dette betyder, at man skal være i stand til at forstå og opfatte, at det er et testamente, som man opretter.

I sidste ende vil det være notaren, som træffer beslutningen om det kan lade sig gøre eller ikke.

- Hvad sker der med opsparingen, hvis den der har tegnet den, dør inden den kan udbetales?

Opsparingen er ikke tabt, men vil indgå i boet. Der vil blive fratrukket en afgift på 40% ved udbetaling.

- Hvad sker der med opsparingen, hvis den der har tegnet den dør før hele opsparingen er fuldt udbetalt?

Den resterende del af opsparingen indgår i boet. Der vil blive fratrukket en afgift på 40% ved udbetaling.

- Hvad er ATP og SAP-ATP?

Hvis man ikke har så mange penge tilovers pr. måned, men alligevel gerne vil spare lidt op til alderdommen, er det en god ide overveje ATP og SAP-ATP-tilmelding.

- ATP er en pension, der sørger for, at alle har ekstra penge til pensionsalderen. Man indbetaler kr. 90,00 pr. måned og så betaler kommunen kr. 180,00 oveni.
- Supplerende arbejdsmarkedspension (SAP-ATP) er en ordning, der giver førtidspensionister mere at leve for, når de når folkepensionsalderen.

Hver måned betaler man 160 kr. pr. måned og kommunen betaler 320 kr. oveni.

Man bliver oprettet ved at tage kontakt til sin kommune. Ansøgningsskema kan også findes på [ATP's hjemmeside](#).

- Hvad er en ratepension?

En ratepension er en pensionsopsparing giver en fast indtægt over en periode, når man går på pension. En ratepension sikrer en løbende udbetaling.

Man får et fast beløb udbetalt hver måned i **mindst 10 år og højst 25 år**.

Man betaler almindelig indkomstskat af de månedlige udbetalinger. Dog koster det en afgift på 60%, hvis man vil have udbetalt beløbet af én gang. Det kan være, at man er ved dårligt helbred og vil bruge pengene nu og her.

Beløbet er fradragsberettiget på selvangivelsen hver måned, man indbetaler.

- Hvad er en aldersforsikring?

En aldersforsikring erstatter kapitalpensionen, og ligesom ved kapitalpensionen udbetales din opsparing i aldersforsikring som et engangsbetrag, når du går på pension.

Udbetalingen fra aldersforsikring er skattefri - til gengæld har man så ikke fradrag på selvangivelsen i de år, man har indbetalt.

Man kan max. indbetale kr. 27.600,00 om året.

HANDIFORSIKRINGSSERVICE - BLEKINGE BOULEVARD 2 - 2630 TAASTRUP - TLF.3635 9640
(MANDAG-TORS DAG KL. 9-15.30) - EMAIL:HANDI@LEV.DK

Medlemskontingent: sæt venligst X

☐ Årligt med blad	300 kr.	☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	425 kr.	☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	175 kr.	☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.	☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.
☐ Årligt for forening med blad	800 kr.		
☐ Årligt abonnement	300 kr.		

Pensionist/studerende *)

☐ Årligt med blad	150 kr.
☐ Årligt for par med blad	225 kr.
☐ Årligt uden blad	75 kr.
☐ Livsvarigt med blad (enkelt person)	3.500 kr.

Betal først, når girokortet modtages.

Firmamedlemskaber

☐ Alm. med blad	800 kr.
☐ Guldmedlem med blad (pr. år)	5.000 kr.
- Et Guldmedlem får ret til at bruge LEVs logo samt at blive nævnt på LEVs hjemmeside.

Undertegnede ønsker at blive medlem af **LEV København**

*) Angiv her hvilket år du forventer at afslutte dit studie: _____

SKRIV VENLIGST MED BLOKBOGSTAVER:

Navn: _____

Evt. samlevers navn (parmedlemskab): _____

Adresse: _____

Postnummer: _____ By: _____

Telefon: _____ E-mail: _____

Landsforeningen LEV er interesseorganisationen, der siden 1952 har arbejdet for at forbedre udviklingshæmmedes vilkår.

Landsforeningen LEV · Blekinge Boulevard 2 · 2630 Taastrup
Tlf. 3635 9696 · Fax 3635 9697 · E-mail: lev@lev.dk · URL: www.lev.dk

HUSK
PORTO

Landsforeningen LEV
Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Du kan også tilmelde dig på www.lev.dk